

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi siemenperunan kaupasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen... (VN/23936/2024)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

Lausunto on pyydetty koskien siemenperunan kaupasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (392/2020) liitteen 1 kohdan 4 kumoamista. Kumoamisella poistettaisiin vaatimus, jonka mukaan esiperussiemenessä ja perussiemenessä ei saa esiintyä maltokaariviroosin silmämääräisesti näkyviä oireita.

2 Lausunto

Maltokaariviruksen oireiden esiintymistä koskeva vaatimus on kansallinen, joten esitetty muutos yhdenmukaistaisi Suomen lainsäädännön EU-lainsäädännön mukaiseksi. Muutos keventäisi siemenperunan tarkastusmenettelyä, mikä puolestaan saisi aikaan kustannussäästöjä sekä tarkastusta tekeville taholle että toimijoille.

Riskinä kuitenkin on, että muutos poistaisi kokonaan huomion maltokaariviruksen oireiden esiintymisen tarkkailusta siemenperunassa. Maltokaarivirus säilyy ja leviää kuorirokkomikrobin (*Spongospora subterranea*) kestoitiöissä. Tupalan (2014) mukaan Suomen perunanviljelymaista on noin 40 % maltokaariviruksen saastuttamia, mutta sitä välittävän kuorirokkomikrobin saastuttamia on yli 90 % viljelymaista. Näin ollen viroottisen siemenperunan käytön salliminen edesauttaisi maltokaariviruksen leviämistä sellaisille alueille, joilla sitä ei vielä ole, mutta joilla kuorirokkomikrobi jo on.

Maltokaariviroosin torjuntaan ei ole tehokkaita keinoja. Tärkeimpiä keinoja hillitä viruksen leviämistä uusille alueille ja/tai runsastumista peltomaassa ovat oireettoman siemenperunan käytön ohella kuorirokon hallintaan tähtäävät toimenpiteet. Huomioitavaa kuitenkin on, että sertifioitujen siemenperunan kuorirokko-oireita koskevat raja-arvot (asetus 392/2020, liitteet 3 ja 4) ovat niin korkeita, että ne eivät riitä estämään kuorirokkomikrobin eivätkä siten myöskään sen välittämän maltokaariviruksen leviämistä siemenperunan mukana. Tästä on osoituksena mm. se, että kuorirokko aiheuttaa siemenperunan hylkäyksiä harvoin (Toni Valo 16.5.2024, suullinen tiedonanto), vaikka vuosittain tarkastetuista siemenperunaeristä jopa yli 15 %:ssa saattaa esiintyä kuorirokko-oireita (Lea Hiltunen, julkaisematon tieto).

Tupala H. 2014. *Spongospora subterranea*, levinneisyys ja geneettinen monimuotoisuus Suomessa. Maisterintutkielma, Helsingin yliopisto, Maataloustieteiden laitos, Kasvipatologia, 67 s.

3 Lausunnon tiivistelmä

Esitetyllä muutoksella on etuja tarkastusprosessin keventämisessä ja lainsäädännön yhdenmukaistamisessa. Muutos sisältää kuitenkin riskin taudinaiheuttajan leviämisestä ja yleistymisestä, mikä on sidoksissa perunan maltokaarivirusta välittävän kuorirokkomikrobin yleiseen esiintymiseen suomalaisissa perunanviljelymaissa.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 26.09.2024 klo 11:51:04.

Lausunnon valmistelija(t):

Lea Hiltunen

Marja Jalli

Liitteet:

Tiedoksi: